2. De Principes voor goed pensioenfondsbestuur: inventarisatie en evaluatie

Doel
De *Principes voor goed pensioenfondsbestuur* zijn in 2005 vastgesteld door de Stichting van de Arbeid[3]. Het doel ervan is een bijdrage te leveren aan de verbetering van het pensioenfondsbestuur. De Principes zijn erop gericht de kwaliteit, de zorgvuldigheid en de openheid van pensioenuitvoerders – ondernemingspensioenfondsen, bedrijfstakpensioenfondsen en verzekeraars – in ons land op een hoger plan te brengen.

Deelnemende partijen
De Principes zijn tot stand gekomen in overleg tussen de Stichting van de Arbeid, de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB), de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF), het Verbond van Verzekeraars, de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO) en met betrokkenheid van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De Principes zijn na de vaststelling ook onderschreven door de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB).

Inhoud
De Principes richten zich op de taak, de deskundigheid en het functioneren van het bestuur van een pensioenfonds, op de activiteiten van het fonds en op transparantie, openheid en communicatie. Verder bevatten de Principes bepalingen over het verantwoordingsorgaan en over intern toezicht.
De Principes bepalen dat het bestuur een verantwoordingsorgaan instelt. Dit orgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van relevante publicaties van het fonds. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit een, in beginsel gelijke, vertegenwoordiging van actieve deelnemers, pensioengerechtigden en financieel betrokken werkgevers. De Principes bepalen verder dat het fondsbestuur een transparant intern toezicht organiseert. Dit richt zich op de bestuursaspecten van het fonds (procedures, *checks and balances* en risicomanagement). Het intern toezicht kan vorm krijgen door een visitatiecommissie, een afzonderlijk orgaan, de systematiek van de one-tier board of een auditcommissie. Afzonderlijk wordt aandacht besteed aan de governance van de verzekerde regelingen. Daarbij nemen verantwoording en intern toezicht eveneens een belangrijke plaats in.

Maatwerk
Met de Principes beoogt de Stichting van de Arbeid te komen tot een zekere standaardisatie in de aanpak van governance. Omdat fondsen van elkaar verschillen, kunnen de besturen bij de uitvoering van de Principes en de keuze van instrumenten echter rekening houden met de specifieke kenmerken van hun fonds.

---

[3] StvdA (2005) *Principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)*, publicatienr. 10.05, Den Haag, Stichting van de Arbeid: http://www.stvda.nl/~/media/Files/Stvda/Notas/2000_2009/2005/nota_20051216.ashx .

Wettelijk verplicht
De Stichting van de Arbeid heeft zich op het standpunt gesteld dat goed pensioenfondsbestuur niet vrijblijvend moet zijn. Los van de verantwoordelijkheid van de besturen voor het invoeren en naleven van de Principes, heeft de Stichting van de Arbeid om die reden gevraagd de naleving van de Principes wettelijk verplicht te stellen en te laten toetsen door De Nederlandsche Bank. Dit verzoek is gehonoreerd. De Pensioenwet (PW) en de Wet verplichte beroepspensioenregeling (WVB) bevatten dan ook een verplichting tot het afleggen van verantwoording, de instelling van een verantwoordingsorgaan en het organiseren van intern toezicht conform de Principes voor goed pensioenfondsbestuur (zie: art. 33 PW, art. 42 WVB en art. 11 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling). Per 1 januari 2008 dienen de betrokkenen de Principes te hebben geïmplementeerd.

Implementatie, inventarisatie en evaluatie
In de Principes is aangegeven dat implementatie dient plaats te vinden in de periode tot 1 januari 2008 en dat per die datum de pensioenuitvoerders de pension fund governance moeten hebben vormgegeven conform de Principes.
Zo snel mogelijk na 1 januari 2008 moet dan een inventarisatie en evaluatie van start gaan om onder andere te bezien hoe vorm en inhoud is gegeven aan de Principes, aan het afleggen van verantwoording en aan het interne toezicht.

Inventarisatie en evaluatie
Dit rapport bevat de bevindingen van deze inventarisatie en evaluatie. De Pensioencommissie van de Sociaal-Economische Raad heeft op verzoek van de Stichting van de Arbeid de evaluatie verzorgd. Daartoe is een werkgroep evaluatie pension fund governance (EPFG) ingesteld. De dataverzameling is verzorgd door de afdeling Statistiek en informatie van De Nederlandsche Bank.

Opzet van het rapport
Na het inleidende hoofdstuk 2 geeft hoofdstuk 3 de afspraken weer die gemaakt zijn over de inhoud en de uitvoering van de inventarisatie en de methode en respons van het DNB-onderzoek.
Vervolgens worden in de hoofdstukken 4, 5 en 6 de uitkomsten van het onderzoek bij de pensioenfondsen met betrekking tot bestuur, verantwoording en intern toezicht weergegeven. De hoofdstukken 7 en 8 bevatten het oordeel van deze fondsen over de Principes en de samenstelling van de verschillende organen van een pensioenfonds. Hoofdstuk 9 ten slotte bevat de uitkomst van het onderzoek voor de rechtstreeks verzekerde regelingen.
De conclusies en samenvatting vormen het eerste hoofdstuk van dit rapport.